

Tid at have været ansat i Diplomatiets var H. fra 1877 til 1886 Professor i Statsøkonomi og Statistik, paa et senere Tidspunkt Direktør i Hypothekbanken, fra 1907 Rigsarkivar. Hvor indsigtsfulde og klare H.s Arbejder over Emner indenfor Finantsevæsen, Bankforhold og Næringsliv end vare, har han dog sikkert indlagt sig størst Fortjeneste paa Retshistoriens Omraade. Hans første, prisbelønnede Arbejde *En Fremstilling af det norske Aristokratis Historie indtil Kong Sverres Tid* (1869) viste allerede hans betydelige Talent for at drage og anskueliggjøre Historiens store Linier. Bogen *Grundtrækkene i den ældste norske Proces* (1874) udmærkede sig ved en lignende Evne til at fastslaa Hovedtankerne og paavise Udviklingsgangen i norsk Rettergang. Skjønt han i denne Bog fremsatte en Opfattelse, der afveg fra Konrad Maurers, har han dog altid følt sig nøje knyttet til den tyske Retslærde, og H. var vel indenfor Norden hans mest trofaste Elev; det var derfor ogsaa rimeligt, at Udgivelsen af Maurers *Vorlesungen über altnordische Rechtsgeschichte* blev ham betroet. I omhyggeligt Studium af Retskilderne og i filologisk Omhu fulgte han da ogsaa ganske i Maurers Fodspor. Saaledes skrev H. i *Nordisk Retsencyclopedi* en klar Oversigt over *De nordiske Retskilder* (1890), og i forskellige Afhandlinger undersøgte han enkelte Lovkilder og de ældste Lovtexters oprindelige Nedskrivningstid; han tolkede i flere Undersøgelser i *Arkiv for nordisk Filologi* forskellige gamle Lovudtryk. Disse Studier stod i Forbindelse med hans Arbejde paa det Værk, som han gennem lange Tider havde forberedt, *Glossarium til Norges gamle Love indtil 1387*; det udkom 1895 og blev en fortrinlig Forøgelse af Norges mange ypperlige lexikalske Arbejder og en udmærket Kilde til Forstaaelsen af Norges ældre Love.

Joh. Stp.

En Historiker, hvis Navn er indpræntet i vor Bevidsthed sammen med de andre store Historieskrivere, som Sverige har havt i det 19de Aarh., blev kaldt bort, da den 89aarige Carl Gustaf Malmström døde d. 12. Sept. 1912. Hans Virksomhed ved Upsala Universitet begyndte allerede 1849,

Professor blev han 1877; han var derpaa Rigsarkivar fra 1882 til 1887. I et Festskrift, som 1897 tilegnedes M., bliver det udtalt, at dersom Sverige nu besidder en historisk Skole, kan man ikke mindst takke M.s Virksomhed derfor, hans Undervisning og hans Exempel. Det er et Vidnesbyrd om den Indvirkning, som hans Fordringer om grundig Viden, flittig og sandhedskjærlig Forsken og roligt og upartisk Syn har havt paa hans Disciple.

Men for den store Almenhed er han især kjendt ved det omfattende, 6 Bind store Værk *Sveriges politiska historia från konung Carl XII:s död till statshvålfningen 1772* (1855—1877), hvoraf en ny og delvis omarbejdet Udgave udkom 1893—1901. Det er vel altid vanskeligere at skrive en republikansk Tidsalders Historie end at skrive Kongedømmers, idet i den første saa talrige Faktorer og Kræfter gjøre sig gjældende, mangfoldige Personer trænge sig frem i Forgrunden, Partier dannes og opløse sig, og talrige underhaands Kræfter ere i Bevægelse. Sveriges Frihedstid havde jo nærmest denne Karakter, til Kongemagten mærkedes kun lidet, desto mere til Kabaler og diplomatiske Intriger, Kampe i Kamrene og fremmede Staters aabenbare og skjulte Indgriben. Til Belysning af Tidsalderen forelaa der et uhyre Antal Kilder, Rigsdagsakter, Protokoller, Statspapirer, Brevsamlinger, en omfattende Flyvebladslitteratur og talrige Memoirer. Men her mærkedes nu ogsaa M.s faste Tag om Stoffet, hans resolute Udskillen af hvad han vilde bygge paa og hvad ikke, hans afgjorte Forkjærlighed for at benytte offentlige Aktstykker og private Breve, men Mistanke mod Memoirernes farvede Fremstilling og hyppige Mangel paa Samtidighed, hans Mistro til udenlandske Diplomaters Fortællinger og hans døve Øren overfor Rygter. M.s Opgave var saa meget sværere, som gode Forgængere savnedes. Frihedstiden hørte jo hverken til Sveriges Storhedstid eller kunde lignedes med den følgende gustavianske Glanstid, og dog havde den store Sider foruden mange Svagheder; ganske særlig er det en overordenlig lærerig Tid for enhver, som har Interesse for politiske Spørgsmaal i Fortid og Nutid.

Her tog nu M. fat, og han paaviste for første Gang med overbevisende Myndighed klart, af hvilke Elementer hver en-

kelt af Sveriges Stænder bestod, hvad der var Standens Karakter og Maal, hvilke Forandringer den undergik og hvor dens Svagheder og Fortrin fandtes. Ingensinde før havde man set saa dybt ind i hele Samfundsbygningen som det nu blev Tilfældet ved denne Historikers med saa stor Klarhed som fra fuldkommen objektivt Standpunkt skrevne Værk. Her talte en Sandhedssøger, som vilde skue til Bunds og kun give det sikre og paalidelige; han valgte kun at give det politiske Livs Historie, og han vilde ikke glimre ved farverige Skildringer, M. kjendte fuldt vel sine Evners Vidde, og hans Maal var at opbygge et grundmuret Værk, som gav Forstaaelsen af Tidens sande Indhold. At dette ogsaa mesterligt lykkedes ham, have alle erkjendt, ikke mindst de, som senere arbejdede videre i Studiet af den samme Tid.

Joh. Stp.

Den af Historien og Arkæologien saa fortjente svenske Slægt Hildebrand har mistet sit ældste Medlem Hans Hildebrand; han var født 1842 og døde 2. Febr. 1913. H. var Søn af B. E. Hildebrand, bekjendt som Myntkjender og Udgiver af *Diplomatarium Svecanum*, og havde arvet Faderens Interesse for arkæologiske og historiske Studier; han blev hans Medarbejder og senere hans Eftermand som Rigsantikvar (1879). H. havde sit særlige Omraade dér, hvor Historie og Arkæologi mødes. Saaledes var allerede hans Doktorafhandling *Svenska folket under hednatiden* (1866) en idérig Bog ved dens Maade at sammenknytte arkæologiske Undersøgelser med historiske. Derimod viser H.s Fremstilling af Middelalderens Historie i den illustrerede *Sveriges historia* (1877, 2. Opl. 1905), at han havde Vanskelighed ved at skildre Udviklingens politiske Sider og Statshistoriens store Træk. I talrige Skrifter har han behandlet ethnografiske og arkæologiske Emner, og han har givet en samlet Fremstilling af Oldkundskaben i *De förhistoriska folken i Europa* (1873–80). Paa Arkæologiens ældre Omraade vandt H. vel mest Opmærksomhed, da han i 1870, samtidig med O. Montelius, men uafhængig af denne, foretog Studier over Formers Udvikling, særlig over Spændets Historie, og paa disse grundede den arkæologiske Forsknings-